

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Bakalářská práce

Bezhotovostní platební styk

Zpracovala: Lucie Pancová

Plzeň, 2015

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen, 2015

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Petře Jánošíkové, Ph. D. za její cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

Seznam zkratek

BIC	The Bank Identifier Code
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System (systém mezibankovního platebního styku)
ČNB	Česká národní banka
ČR, CZ	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
ECBS	European Committee for Banking Standards
EU	Evropská unie
IBAN	International Bank Account Number
	ECBS European Committee for Banking Standards
SBČS	Státní banka československá
SIPO	Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva
SWIFT	Society for Worldwide Financial Telecommunication

Obsah

1. ÚVOD	1-2
2. PLATEBNÍ STYK.....	3
2.1 OBECNĚ O PLATEBNÍM STYKU	3
2.2 PRÁVNÍ VÝCHODISKA PRO REALIZACI PLATEBNÍHO STYKU	3
2.2.1 Česká národní banka.....	3-5
2.2.2 Obchodní banky.....	5
2.3 DRUHY PLATEBNÍHO STYKU.....	6-8
3. BEZHOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK	9
3.1 OBECNĚ O BEZHOTOVOSTNÍM PLATEBNÍM STYKU.....	9
3.2 ROZVOJ BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU.....	10
3.3 NÁSTROJE BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	10-11
3.3.1 Příkazy k zúčtování	11
3.3.1.1 Příkaz k úhradě.....	11-12
3.3.1.2 Příkaz k inkasu.....	13-14
3.3.1.3 Náležitosti příkazu k zúčtování	14-17
3.3.2 Hromadný příkaz k úhradě/inkasu.....	17
3.3.3 Trvalý příkaz k úhradě/inkasu	17-18
3.3.4 Platební příkaz pro zahraniční platební styk.....	18-19
3.3.4.1 SWIFT.....	19
3.3.5 Šeky	20
3.3.5.1 Druhy šeků.....	21
3.3.6 Směnky	21-22
3.3.7 Platební karty.....	22-23
3.3.7.1 Funkce platebních karet.....	23-24
3.3.7.2 Bezkontaktní platby.....	24-25

3.3.8 Elektronické bankovníctví.....	25
3.3.8.1 Jednotlivé druhy elektronického platebního styku	25-27
3.3.8.2 Rizika elektronického bankovníctví.....	27-28
3.3.9 Další služby bezhotovostního platebního styku	28
3.4 VÝHODY A NEVÝHODY BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU.....	29
4. PRÁVNÍ ÚPRAVA BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	30
4.1 ZÁKON O PLATEBNÍM STYKU	30-32
4.2 DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	32-33
4.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA DE LEGE FERENDA	33-34
4.4 FINANČNÍ ARBITR.....	34-35
4.4.1 Řízení před finančním arbitrem.....	35
4.4.2 Příklad sporu vedeného před finančním arbitrem.....	35-36
5. ZÁVĚR.....	37
6. CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ.....	38
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	39-41
8. SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	42
9. PŘÍLOHY	43-49

1. Úvod

S platebním stykem se setkáváme celý život. Již jako malé děti jsme přicházeli do styku s penězi v momentě, kdy jsme si chtěli koupit třeba čokoládu. S penězi v hotovosti přicházíme do kontaktu skoro každý den, jelikož kupujeme věci běžné potřeby.

Bezhotovostní platební styk není úplná novinka. Základní strukturu současné podoby je možné dohledat již v 19. století. Dnes se jedná o odvětví, které se neustále zdokonaluje a díky tomu zájem o bezhotovostní styk neustále roste. Např. placení pomocí platebních karet je v dnešní době úplně běžnou záležitostí. Díky tomu někteří lidé už u sebe nenosí hotovost.

Proto jsem si z důvodů výše uvedených vybrala jako téma své bakalářské práce bezhotovostní platební styk. Toto téma se mi zdálo velmi zajímavé ke zpracování. Cílem mé práce bude vytvořit ucelený přehled o bezhotovostním platebním styku. Konkrétně se v práci budu zabývat náležitostmi, kterými je realizován, právní úpravou. Vše se budu snažit podat srozumitelně tak, aby si případný čtenář mé práce mohl vytvořit obrázek o dané problematice.

Svou bakalářskou práci rozdělím do 3 hlavních kapitol. V první kapitole se zaměřím na obecné vymezení pojmu platební styk a na právní východiska pro jeho realizaci. Dále zde uvedu Českou národní banku a obchodní banky. Do první části také bude patřit podkapitola, ve které budou uvedeny druhy platebního styku, jako například hotovostní a bezhotovostní platební styk ale i další.

Druhá kapitola se už bude zabývat bezhotovostním platebním stykem. Tato část je nejobsáhlejší. V následujících podkapitolách napíši obecně o bezhotovostním platebním styku, jeho rozvoji a o nástrojích, jejichž prostřednictvím dochází k bezhotovostnímu platebnímu styku. V této kapitole také uvedu některé další služby bezhotovostního platebního styku. V poslední podkapitole vypíši výhody a nevýhody bezhotovostního platebního styku.

Třetí a poslední kapitola se bude zabývat problematikou právní úpravy bezhotovostního platebního styku na území České republiky. Zde bych se ráda zaměřila zejména na zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, který bude popsán podle jednotlivých částí. Dále uvedu ty nejzákladnější právní předpisy, které se týkají platebního styku, vč. některých směrnic či nařízení Evropského parlamentu a Rady. Další podkapitolou bude právní úprava de lege ferenda, kde se pokusím nastínit rozdíly mezi „starým

zákonem o platebním styku“ a novým zákonem a jaká bude právní úprava de lege ferenda. Na konci kapitoly se budu navíc zabývat problematikou finančního arbitra.

Pro vypracování této bakalářské práce využiji metodu analytickou a popisnou (deskriptivní), ve třetí části při rozboru „starého zákona“ a nového zákona o platebním styku využiji metodu srovnávání. Při zpracování mé práce jsem použila české literární prameny a internetové zdroje. Dále jsem si prostudovala základní právní prameny týkající se dané problematiky.

2. Platební styk

„Platební styk můžeme definovat jako vztah mezi plátcem a příjemcem, který je uskutečňován v určitých formách buď přímo mezi nimi, nebo prostřednictvím peněžního ústavu.“¹

2.1 Obecně o platebním styku

Platební styk se řadí k základním službám, jež banky nabízejí svým klientům. Jedná se o hotovostní a bezhotovostní přesuny peněžních prostředků mezi příjemcem a plátcem uvnitř jednoho státu, i mezi státy. Avšak nejedná se jen o vlastní přesuny peněžních prostředků na vrub nebo ve prospěch klientů, nýbrž jde o celý souhrn různých operací či nástrojů, díky kterým dochází k finančním procesům. Jestliže do toho procesu vstoupí finanční instituce, pak jde o funkci finančního zprostředkovatele, tzn., že finanční instituce nejsou v pozici věřitele ani dlužníka.

Platební styk je širší pojem než platební služby, které se objevily v souvislosti s účinností *zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů*. Platební styk zahrnuje širší právní vztahy mezi subjekty, kdežto platební služba je pojem zahrnující jen vybrané platební nástroje, např. vložení a výběr hotovosti či vydávání a správa platebních prostředků, celý výčet je uveden v ustanovení § 3 již zmíněného zákona.

2.2 Právní východiska pro realizaci platebního styku

V České republice existuje dvoustupňová bankovní soustava, která představuje právní východiska pro realizaci platebního styku. Prvním stupněm je centrální banka a druhým stupněm jsou obchodní banky.

2.2.1 Česká národní banka

Česká národní banka je centrální bankou České republiky. Zakotvení ČNB najdeme v *čl. 98 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky*, kde je uvedeno, že hlavním cílem ČNB je péče o cenovou stabilitu. Platební styk prováděný ČNB najdeme v *zákoně č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů*.

---

¹ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 24. ISBN 80-7265-072-6.

Podle tohoto zákona se ČNB podílí na přípravě zákonných úprav, plní některé úkoly, které se týkají peněz a peněžní soustavy a je jediným emitentem bankovek a mincí v ČR. Podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) ČNB také řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank. Snaží se pečovat o jejich hospodárnost a plynulost a podílí se na zajištění bezpečnosti, efektivnosti a spolehlivosti platebních systémů. Dále poskytuje služby platebního styku organizačním složkám státu, územně samosprávným celkům, státním fondům a dalším subjektům. S výjimkou svých zaměstnanců ČNB neposkytuje služby fyzickým osobám.

ČNB také provozuje jediný systém mezibankovního platebního styku v ČR a tím je CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System).

Svůj provoz zahájil v rámci zúčtovacího centra SBČS v bývalém Československu 8. března 1992. Po rozdělení Československa vzniklo nové zúčtovací centrum na Slovensku, zatímco bývalé federální zúčtovací centrum zůstalo v ČNB.

Jde tedy o mezibankovní platební styk, který slouží k vedení účtů bankám, úvěrním a spořitelním družstvům a pobočkám zahraničních bank a zajišťuje provádění operací mezi nimi. Pokud plátce i příjemce platby mají své účty u stejné banky, pak banka provede převod peněz v rámci svého vlastního zúčtovacího centra. V případě různých bank musí použít pro převod peněz mezibankovní zúčtovací centrum.

„ČNB též vede účty a poskytuje služby mezibankovního platebního styku organizacím napojeným na státní rozpočet. Dále může vést účty jiným právnickým osobám jako např. mezinárodním institucím. Tyto činnosti, stejně jako ostatní banky, zajišťuje na smluvním základě podle svých obchodních podmínek prostřednictvím sedmi regionálních poboček.“²

Každý účastník systému CERTIS je identifikován kódem banky, jež je povinnou součástí každé bankovní transakce. Používají se i další číselné kódy, které blíže specifikují platbu.

---

² Modrá kniha - platební styk v České republice. *Česká národní banka* [online]. 2007 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/statistika_plat_styku_eu/download/modra_kniha_text_2007_sr_pen.pdf

V zákoně o platebním styku je blíže specifikován vznik a provozování systému ale také práva a povinnosti všech účastníků. Na základě zákona o platebním styku, ČNB následně vydává Pravidla platebního systému CERTIS, která upravují podmínky účasti v systému, podmínky vedení účtů, právní a technická pravidla atd.

2.2.2 Obchodní banky

„Obchodní banka je právnická osoba se sídlem v České republice založená jako akciová společnost, která přijímá vklady od veřejnosti, poskytuje úvěry a k výkonu těchto činností má povolení působit jako banka.“³

Banky poskytují platební styk a zúčtování podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 1 odst. 3 jsou uvedeny činnosti, které může banka dále provozovat, má-li je povolené v licenci.⁴ Jedná se např. o vydávání a správu platebních prostředků, finanční pronájem, poskytování záruk, investování do cenných papírů na vlastní účet, směnářenskou činnost, poskytování bankovních informací, pronájem bezpečnostních schránek atd.

Běžný účet je nejžádanějším produktem, který banky nabízejí svým klientům. Jedná se o základní typ bankovního účtu, na který lze navázat další bankovní služby. Banka může zřídit běžný účet pro fyzické i právnické osoby, tuzemské i zahraniční a v české nebo v cizí měně. Slouží k hotovostnímu i bezhotovostnímu platebnímu styku.

Běžný účet se zřídí smlouvou o zřízení a vedení běžného účtu uzavřenou mezi klientem a bankou. Tato smlouva musí obsahovat podstatné náležitosti, ke kterým patří např. označení smluvních stran, od kdy banka zřídí účet aj.

Zrušit běžný účet může jak majitel účtu, tak i banka, u které je účet veden. Ze strany majitele lze zrušit běžný účet dohodou nebo výpovědí. Ze strany banky lze zrušit účet pouze výpovědí nebo okamžitým odstoupením od smlouvy. Běžný účet lze zrušit také splněním účelu, uplynutím doby, z důvodu konkurzu nebo likvidace.

---

³ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 16. ISBN 80-7265-072-6.

⁴ bankovní licenci uděluje Česká národní banka – více v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

2.3 Druhy platebního styku

Platební styk můžeme rozlišit dle několika hledisek:⁵

- 1) z hlediska způsobu placení
  - hotovostní platební styk,
  - bezhotovostní platební styk.
- 2) z hlediska teritoriálního
  - tuzemský platební styk,
  - zahraniční platební styk,
  - přeshraniční platební styk.
- 3) z hlediska náležitosti průvodních dokumentů
  - hladké platby,
  - dokumentární akreditiv.
- 4) z hlediska lhůty provedení
  - přednostní platby,
  - standardní platby.
- 5) z hlediska pohledu banky a jejího postavení vůči klientovi
  - závazkový platební styk,
  - bezzávazkový platební styk.
- 6) z hlediska průběhu platby mezi účastníky
  - vnitrobankovní platební styk,
  - mezibankovní platební styk.

Hotovostní platební styk – dochází při něm k předání hotovosti (bankovek a mincí) mezi příjemcem a plátcem, např. placení při nakupování v obchodech, placení v restauracích, proplacení faktury v hotovosti, výběr z bankomatu apod.

Bezhotovostní platební styk – probíhá prostřednictvím bank, dochází při něm k úhradě/inkasu bezhotovostním převodem.

Tuzemský platební styk – probíhá mezi účty vedenými bankami v České republice, zpravidla v tuzemské měně. Od roku 1992 existuje v ČR zúčtování v tuzemské měně v plném rozsahu.

---

⁵ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 25. ISBN 80-7265-072-6.

Zahraníční platební styk – převod prostředků mezi různými státy. Jde o platby do a ze zahraničí včetně plateb prováděných tuzemskými subjekty v zahraničí.

Přeshraniční platební styk – jedná se o přeshraniční platby v rámci eurozóny i mimo ni. „*Provádění přeshraničního platebního styku je zajišťováno jednak stejným způsobem jako provádění zahraničního platebního styku, jednak specifickými platebními systémy (např. systémem TARGET nebo EURO1), které se však klientů přímo nedotýkají.*“⁶ Každá platba musí obsahovat (kromě obvyklých náležitostí) i další dvě důležité náležitosti, a to IBAN a BIC.⁷

Hladké platby – jde o nejrozšířenější formu, kdy platba probíhá pouze na základě příkazu jednoho účastníka, např. se jedná o příkazy k inkasu nebo k úhradě v tuzemském platebním styku. Platba nemá vazbu na průvodní dokumenty.

Dokumentární platby – platba má vazbu na průvodní dokumenty, vyžaduje se zde předložení předem specifikovaných dokumentů (dokumentární inkasa, dokumentární akreditivy).

Přednostní (expresní) platby – umožňují okamžité odepsání peněžních prostředků z účtu klienta.

Standardní platby – jedná se o formu platebního styku zajišťující provedení platební operace podle standardních dohodnutých podmínek.

Závazkový platební styk – v tomto platebním styku banka vystupuje při platbě jako ručitel platby.

Bezzávazkový platební styk – banka do platby vstupuje v roli prostředníka, kdy zajišťuje pouze provedení příkazu klienta.

Vnitrobankovní platební styk – platba probíhá buď v rámci jedné banky mezi jejími klienty, tzn. příjemce i plátce jsou klienty stejné banky, nebo se platba odehrává mezi klientem a bankou (např. splácení úvěru).

---

⁶ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 89. ISBN 978-80-265-0001-8.

⁷ více o nich v podkapitole Nástroje bezhotovostního platebního styku – Příkaz k úhradě

Mezibankovní platební styk – v rámci mezibankovního platebního styku se uskutečňuje platba mezi dvěma nebo více bankami nebo prostřednictvím clearingového centra. V České republice existuje clearingové centrum při ČNB, díky kterému probíhá platební styk v české měně mezi bankami na našem území. Je povinností každé banky mít u tohoto centra zřízen tzv. clearingový účet, na kterém by měla mít dostatečné množství peněžních prostředků ke krytí plateb svých i klientů.

3. Bezhotovostní platební styk

3.1 Obecně o bezhotovostním platebním styku

Bezhotovostní platební styk je v současnosti nejužívanější forma platebního styku.

*„Při bezhotovostním platebním styku dochází k transferu peněz ve formě zápisu na účtech plátce a příjemce. Právě při tomto zprostředkování hrají banky klíčovou úlohu“.*⁸

Je to rychlá, jednoduchá a spolehlivá forma platebního styku, která je prováděná širokým spektrem různých instrumentů.

Jestliže se jedná o bezhotovostní platební styk, který probíhá uvnitř jedné banky, jde o vnitrobankovní platební styk. Pokud se uskutečňují platby mezi bankami, jde o mezibankovní platební styk.

Dalším kritériem pro rozdělení bezhotovostního platebního styku může být to, jaké dokumenty jsou předávány bance, zda samostatné nástroje nebo další doklady. V prvním případě jde o nedokumentární platební styk (hladké platby), ve druhém případě jde o dokumentární platební styk.

Dále rozlišujeme dvě formy placení, a to bezpodmínečné (k platbě dochází bez dalších požadavků resp. podmínek jako předložení dokumentů apod. – např. bankovní převody) a podmíněné (k platbě dochází na základě splnění dalších podmínek jako předložení dokumentů apod. – např. dokumentární akreditiv).

Za umožnění užívání prostředků platebního styku si banky účtují poplatky, které se dělí na paušální (poplatky se platí bez ohledu na množství transakcí – např. měsíční poplatek za vedení účtu) a variabilní (poplatky se platí v závislosti na množství transakcí – např. poplatek za zřízení inkasa).

Bezhotovostní platební styk je možno realizovat pomocí několika nástrojů: bankovní úhrady, inkasní forma placení, šek, platební karty, elektronické peníze, směnka.

---

⁸ MEJSTRÍK, Michal, PEČENÁ Magda a TEPLÝ Petr. *Základní principy bankovníctví*. 1. vyd. V Praze: Karolinum, 2008, s. 318. ISBN 9788024615004.

3.2 Rozvoj bezhotovostního platebního styku

V Československu nebylo obvyklé, aby obyčejný člověk měl účet v bance. Výjimkou byly účty, které vedla Živnostenská banka a poskytovala služby lidem, kteří pracovali v zahraničí a prodávali vydělané peníze státu za stanovených podmínek.

Česká státní spořitelna začala nabízet tzv. sporožirový účet. Do té doby vedla jako jediná vkladní knížky. K účtu se vydávaly šekové knížky, kdy se u určitých obchodníků mohly realizovat platby. Šekové knížky pak rychle nahradily platební karty.

Začátkem 90. let došlo ke vzniku mnoha bank. Snažily se získat nové klienty a nabízely vedení běžných a termínovaných účtů, realizaci plateb, inkas, úhrad a vydávání platebních karet. Byla vybudována rozsáhlá síť bankomatů, kde bylo možné vybrat hotovost, když měly banky zavřeno. A stále více obchodníků přijímalo platby kartou.

Další rozvoj bezhotovostního platebního styku přišel s rozmachem výpočetní a komunikační techniky. Mobilní a elektronické bankovníctví je v dnešní době velký boom, který si před dvaceti lety neuměl nikdo představit. Rozkvět nových služeb v bezhotovostním platebním styku nadále pokračuje např. nabízením platebních karet s bezkontaktními technologiemi, dále tzv. *smartphones* – chytrými telefony, které umí poslat do čtecího zařízení platební údaje.

3.3 Nástroje bezhotovostního platebního styku

Nástroje platebního styku jsou instrumenty, které používají peněžní instituce k provádění platebních operací. V současnosti patří k nástrojům bezhotovostního platebního styku u nás tyto:

- příkaz k úhradě,
- příkaz k inkasu,
- hromadný příkaz k úhradě / inkasu,
- trvalý příkaz k úhradě / inkasu,
- platební příkaz pro zahraniční styk (Payment order),
- šek,
- směnka,
- platební karta,
- elektronické bankovníctví.

Existují i další služby, které souvisejí s platebním stykem, jako např. vedení kartotéky neprovedených plateb, kartotéky plateb po splatnosti apod.

O nástrojích platebního a zúčtovacího styku se hovoří ve vyhlášce č. 62/2004 Sb., kde se stanovil způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování.

3.3.1 Příkazy k zúčtování

„Pod pojmem „příkazy k zúčtování“ rozumíme příkaz k úhradě a příkaz k inkasu.“⁹

3.3.1.1 Příkaz k úhradě

Příkaz k úhradě je pokyn majitele účtu odeslat částku z jeho účtu na účet jiný. Zadávají se příkazy jednorázové, hromadné a trvalé. Příkaz k úhradě se používá jako základní forma placení za zboží a služby ale také pro finanční platby (např. clo, daně atd.). Výhodou je, že platební příkaz ve formě úhrady lze provést s přesným datem splatnosti dle požadovaných termínů dodavatele nebo jiného příjemce platby.

„Klienti mohou předávat platební příkazy v elektronické podobě nebo na tiskopisech. Banky poskytují v současné době různé druhy elektronických služeb a většina příkazů je předávána v elektronické podobě.“¹⁰

Obsah a náležitosti příkazu k úhradě jsou uvedeny ve vyhlášce České národní banky č. 62/2004 Sb., kde se hovoří o příkaze k zúčtování v § 3 a ve Všeobecných obchodních podmínkách ČNB.

Příkaz k úhradě musí dle § 3 odst. 2 obsahovat podstatné náležitosti (tzv. obligatorní) a ostatní. Mezi ty podstatné patří:¹¹

- označení, že se jedná o příkaz k úhradě,
- bankovní spojení příjemce a plátce,
- částku v české měně,
- podpis/elektronický podpis.

⁹ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 56. ISBN 978-80-265-0001-8.

¹⁰ Modrá kniha - platební styk v České republice. *Česká národní banka* [online]. 2007 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/statistika_plat_styku_eu/download/modra_kniha_text_2007_srpen.pdf

¹¹ Vyhláška č. 62/2004. *Česká národní banka* [online]. 2004 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/ucty_kody_bank/download/vyhl_62_2004_ps.pdf

Pokud to stanoví zvláštní předpis, nebo jde o platbu, která je příjmem nebo výdajem státního rozpočtu, musí příkaz k úhradě obsahovat také konstantní symbol. V ostatních případech se uvádět nemusí.

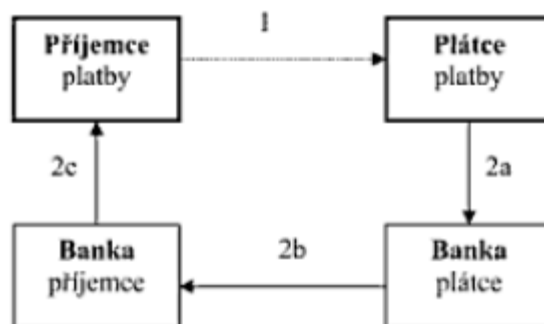
Jestliže banka dostane příkaz k úhradě, který nemá výše uvedené náležitosti, může ho odmítnout a vrátit ke zpracování. Pokud ve smlouvě o zřízení a vedení účtu není stanoveno jinak, tak ostatní náležitosti mohou, ale nemusí být vyplněny a banka je na klientovi nemůže požadovat.

V ustanovení § 3 odst. 4 banka umožní příkazci uvádět tyto ostatní náležitosti:¹²

- specifický symbol,
- variabilní symbol,
- datum splatnosti,
- datum vystavení,
- textovou zprávu.

Pokud některý z údajů chybí, pracovník banky by jej doplňovat sám neměl, nýbrž by měl kontaktovat klienta a požádat o doplnění údajů, jelikož banka by na příkazu klienta neměla provádět žádné úpravy či změny.

Provádění příkazu k úhradě probíhá na základě následujícího schématu:

Obrázek č. 1 – Průběh příkazu k úhradě¹³

Legenda:

1 - dodávka zboží

2a - předání příkazu k úhradě a zatížení účtu plátce

2b - zaslání úhrady bance příjemce

2c - úhrada ve prospěch účtu příjemce a zaslání zprávy příjemci o zúčtování

¹² Vyhláška č. 62/2004. Česká národní banka [online]. 2004 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/ucty_kody_bank/download/vyhl_62_2004_ps.pdf

¹³ MÁČE, Miroslav. *Platební styk: klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 39. ISBN 80-247-1725-5.

3.3.1.2 Příkaz k inkasu

„Příkaz k inkasu je příkaz příjemce platby, aby banka odepsala z účtu plátce určitou částku a připsala ji ve prospěch jeho účtu.“¹⁴ Obsahuje stejné náležitosti jako příkaz k úhradě, jen umístění čísel účtů ve prospěch a na vrub je prohozeno.

Tento příkaz se podává na stanoveném formuláři a často bývá barevně odlišen od příkazu k úhradě.

Z hlediska bezpečnosti je inkaso potencionálně nebezpečné, jelikož majitel účtu, z něhož má být částka odepsána, nemá jistotu, že příkazce podá příkaz oprávněně a ve správné výši. Obchodní banky proto zavedly ve svých systémech kontrolu oprávněnosti inkasního způsobu placení. Díky této kontrole není žádné inkaso provedeno, pokud s tím majitel účtu nedal výslovný a písemný souhlas. Uvede v něm, na jaké číslo účtu bude inkaso provedeno, v jaké výši a v jakém časovém horizontu toto povolení platí.

Podle zákona o platebním styku má plátce právo do osmi týdnů ode dne, kdy mu byly vyinkasované prostředky z účtu odepsány, požádat o vrácení této částky.¹⁵ Jako důvod uvede, že transakce převýšila částku, kterou mohl jako plátce očekávat. Banka do deseti dnů ode dne obdržení žádosti částku vrátí. Jestliže odmítne částku vrátit, musí sdělit důvody a informovat o způsobu mimosoudního řešení sporů a možnosti podat stížnost orgánu dohledu.

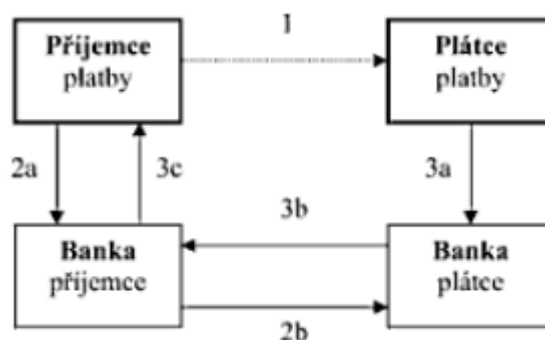
Nejčastější forma inkasního placení je tzv. SIPO (Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva). Po vzájemné dohodě se mezi příjemcem a plátcem zajišťují pravidelné platby např. za plyn, elektřinu, telefonní a rozhlasové poplatky apod. Plátcí je přiděleno spojovací číslo, které je oznámeno poskytovatelům služeb. Jde o činnost, kterou zajišťuje Česká pošta, s. p. Výhodou SIPA je sdružení všech plateb do jedné jediné platby. Každý měsíc pošta posílá přehled jednotlivých plateb. Od roku 2005 je možné si nechat poslat výpis i na emailovou adresu.

---

¹⁴ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 56. ISBN 978-80-265-0001-8.

¹⁵ § 103 odst. 1 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů

Provádění příkazu k inkasu probíhá na základě následujícího schématu:

Obrázek č. 2 – Průběh příkazu k inkasu¹⁶

Legenda:

1 - dodání služby

2a - příkaz k inkasu dlužné částky

2b - žádost o odepsání peněžních prostředků z účtů plátce

3a - prozkoumání oprávněnosti inkasa a zatížení účtu plátce

3b - poukázání platby ve prospěch příjemce platby

3c - připsání platby ve prospěch účtu příjemce

3.3.1.3 Náležitosti příkazu k zúčtování

1. Bankovní spojení plátce a příjemce

Bankovní spojení v tuzemském platebním styku je upraveno v *ustanovení § 4 vyhlášky ČNB č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při oprávněném zúčtování*. Bankovní spojení identifikuje účet klienta a může být používáno buď v národním formátu nebo ve formátu IBAN (viz níže). Číslem účtu v národním formátu rozumíme „identifikátor účtu klienta“ a „kód platebního styku“. ¹⁷ V písemné podobě musí být obě části zřetelně odděleny.

Identifikátor účtu klienta je složen z maximálně šestnácti číselných znaků, které se dělí na předčíslí a základní část. Předčíslí je tvořeno nejvíce šesti číselnými znaky a v čísle účtu nemusí být obsaženo. Základní část obsahuje maximálně deset číselných znaků, přičemž alespoň dva z nich nesmějí být nulové.

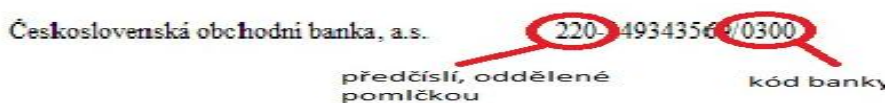
Kód platebního styku je tvořen čtyřmi číselnými znaky a stanoví jej ČNB v Číselníku identifikačních kódů bank AP0001 a informuje o něm banky i veřejnost způsobem umožňujícím dálkový přístup. Při mezibankovním platebním

¹⁶ MÁČE, Miroslav. *Platební styk: klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 44. ISBN 80-247-1725-5.

¹⁷ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 55-56. ISBN 978-80-265-0001-8.

styku je kód platebního styku velmi důležitý pro jednoduchou identifikaci banky, která vede příslušný účet.

Příklad čísla účtu:

Obrázek č. 3 – Příklad účtu vedeného u ČSOB

V mezinárodním platebním styku byl definován formát IBAN (International Bank Account Number). Je to formát čísla účtu, který je definován mezinárodní normou ISO 13616. Banka, která účet vede, si stanoví konkrétní podobu čísla účtu. Standardně IBAN obsahuje číslice a velká písmena.

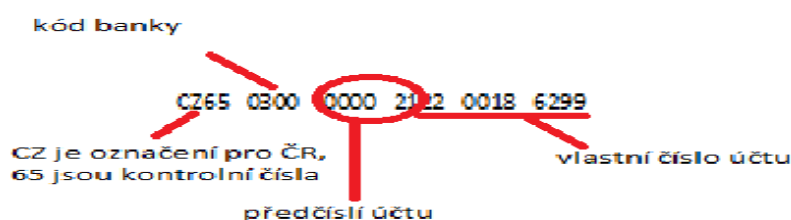
IBAN začíná dvěma písmeny představující kód země (CZ pro ČR) a dvojicí kontrolních číslic, která slouží k ochraně proti chybně zadanému číslu účtu. Dále obsahuje maximálně 30 znaků, které značí kód banky a číslo účtu.¹⁸ Takto vytvořené IBAN číslo má dvě podoby a to písemnou a elektronickou.

Formát IBAN byl vytvořen v druhé polovině 90. let organizací ECBS (European Committee for Banking Standards). V roce 2002 Česká národní banka zaregistrovala formát IBAN pro ČR. Norma také definuje správce národních formátů IBAN, kterým se stala společnost SWIFT (Society for Worldwide Financial Telecommunication).

Příklad účtu IBAN:

v elektronické podobě: CZ6508000000192000145399

v písemné podobě: CZ65 0800 0000 1920 0014 5399

Obrázek č. 4 – Příklad účtu ve formátu IBAN

¹⁸ IBAN – mezinárodní formát čísla účtu. Česká národní banka [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/iban_mezinar_cislo_uctu.html

2. Částka

Částka musí být vyplněna jasně a čitelně. Banka by neměla připustit změnu ve formě škrtnutí a přepisování, mohlo by to mít pak negativní následky v případě reklamace ze strany klienta. Podle obecného vzoru ČNB se slovní vyjádření nepožaduje.

3. Podpis výstavce

Podpis výstavce na příkazu k zúčtování se kontroluje podle podpisových vzorů. V nynější době není možné spoléhat se pouze na optické srovnání podpisů, a proto banky přicházejí s novými formami. Například v případě elektronického bankovníctví, jsou podpisy nahrazeny kódy, které si smluvně dojednali klient a banka.

4. Konstantní symbol

„Výjimečným údajem uváděným na příkaze k zúčtování je konstantní symbol.“¹⁹ Skládá se ze dvou částí: základní (tvořena až třemi číslicemi vyjadřujícími charakter platby), a proměnné (jednomístná - charakterizující způsob placení).

Konstantní symbol je důležitý pro stanovení platební bilance u transakcí a pro sledování příjmů a výdajů státního rozpočtu. Tyto konstantní symboly stanoví Ministerstvo financí ČR.

Rozdělení a možnost užití konstantních symbolů jsou uvedeny v příloze Všeobecných obchodních podmínek ČNB.

5. Datum splatnosti

Datum splatnosti je den, kdy mají peněžní prostředky odejít z účtu plátce. Banka je povinna dodržet datum splatnosti, pokud je uveden na příkazu. Ve smlouvě o zřízení a vedení účtu banka uvádí lhůtu pro předkládání písemných příkazů k zúčtování. Obvyklá lhůta činí až dva dny před splatností. Pokud není datum splatnosti uvedeno, banka provede platbu následující den po doručení příkazu bance.

---

¹⁹ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 57. ISBN 978-80-265-0001-8.

6. Variabilní symbol

Variabilní symbol slouží k identifikaci platby. V rámci bankovního zúčtování se používá číselný údaj až o deseti znacích. Většinou se uvádí číslo faktury nebo jiný číselný znak, na kterém se klienti mohou dohodnout.

7. Specifický symbol

Specifický symbol je číslo až o deseti znacích, které umožňuje další identifikaci platby. Kdysi byl specifický symbol důležitý v rámci systému automatizovaných bankovních operací. Česká spořitelna jej do konce března 2004 používala k rozlišení účtů v tzv. analytickém účtování u sporožirových účtů.²⁰

Banky umožňují svým klientům používat i tento údaj, jen je potřeba se s nimi na jeho používání dohodnout.

8. Textová zpráva

Zpráva pro příjemce se dá charakterizovat jako soubor 140 znaků²¹ podávající určitou informaci podle dohody mezi oběma stranami.

3.3.2 Hromadný příkaz k úhradě/inkasu

Oba tyto příkazy se liší od obvyčejného příkazu k úhradě/inkasu tím, že na jednom formuláři se objeví více než jedna položka pro úhradu nebo inkaso. Výhodou je, že na vrub jednoho účtu lze zúčtovat několik operací různého charakteru ve prospěch různých účtů příjemců u příkazu k úhradě. U příkazu k inkasu naopak zúčtovat platby na vrub účtů plátců ve prospěch jednoho účtu příjemce. U obou příkazů banka prověří všechny podstatné náležitosti. Počet položek je závislý na typu formuláře, banky nedoporučují více položek než patnáct až dvacet.

3.3.3 Trvalý příkaz k úhradě/inkasu

Dalším produktem, který banky nabízejí svým klientům je trvalý příkaz k úhradě a trvalý příkaz k inkasu. Úprava postavení a význam trvalých příkazů obsahují Všeobecné obchodní podmínky ČNB. Trvalými příkazy se provádějí opakující se platby pro stejného příjemce nebo od stejného plátce. Také pravidelné převody v určité výši nebo nad stanovený limit zůstatku na účtu nebo celého zůstatku.

---

²⁰ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 81. ISBN 80-7265-072-6.

²¹ § 3 odst. 7 vyhlášky č. 62/2004

Pro banky i klienta má trvalý příkaz velký význam. Pro klienta v tom, že už se nemusí po zadání trvalého příkazu dále starat o plnění svých povinností, jelikož banka všechno obstará za něj.

Pro banku je trvalý příkaz efektivní v tom, že je zaveden do elektronického zúčtovacího systému, aby banka už nemusela nic dalšího dělat. Stačí jen pravidelná kontrola provedených trvalých příkazů.

3.3.4 Platební příkaz pro zahraniční platební styk

„Platební příkaz (Payment order) je nejrozšířenějším platebním instrumentem v zahraničním platebním styku. Jeho realizací je tzv. hladká platba do a ze zahraničí. Je použitelný pro platby, jejichž povaha je obchodní i neobchodní.“²²

Obchodní platby se uskutečňují z obchodních transakcí, tj. realizace obchodu a přepravy (např. platby za poskytované služby, za zboží atd.). Neobchodní platby se neuskutečňují z obchodních transakcí. Konkrétně se jedná např. o úhrady alimentů, cestovní výlohy, soudní výlohy ze sporů atd. Lhůty při zpracování příkazu do zahraničí činí tři až pět dnů.

Zahraníční platební styk má tyto náležitosti:²³

- název příkazce a číslo jeho účtu, pokud je užíváno,
- částka, která má být placena v cizí měně,
- název cizí měny v kódu ISO²⁴ (mezinárodní standard),
- příjemce úhrady a číslo jeho účtu,
- jméno a adresa peněžního ústavu příjemce,
- informace o tom, kdo platí bankovní výlohy,
- účel úhrady,
- podpisy klienta.

---

²² SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 84. ISBN 80-7265-072-6.

²³ MÁČE, Miroslav. *Platební styk: klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, s. 47. ISBN 80-247-1725-5.

²⁴ např. CZK – koruna česká

Dělení hladkých plateb dle základních hledisek:²⁵

Kritérium	Hladké platby
Z pohledu banky provádějící hladkou platbu	došlé platby (např. úhrady ze zahraničí) vyšlé platby (např. úhrady do zahraničí)
Z pohledu klienta banky	došlé platby (např. platby za vývoz) vyšlé platby (např. platby za dovoz)
Okamžik doručení zboží	platby předem platby po dodání zboží

Tabulka č. 1 – Dělení hladkých plateb

3.3.4.1 SWIFT

Technickým předpokladem pro zahraniční bezhotovostní platební styk je existence společnosti (systému), která zajišťuje přenos informací. Nejvíce využívaným systémem je SWIFT.

Jedná se o společnost pro celosvětové mezibankovní finanční telekomunikace, založená v roce 1973 a sídlící v Bruselu. Jejím cílem je provoz mezinárodní komunikační sítě podporované počítači, umožňující bankám bezpečný a rychlý přenos informací v mezinárodním bankovním obchodě, např. výpisy z účtů nebo platebních transakcí a její vývoj. BIC (The Bank Identifier Code) je adresa SWIFTU, která slouží k identifikaci příjemce a odesílatele platby, a také k rozpoznání swiftových bank. BIC se skládá z osmi nebo jedenácti znaků (kód banky, země, místa, příp. kód pobočky).

Celá síť SWIFT je složena ze dvou mezi sebou spojených operačních středisek v USA (New York) a Evropě (Leiden). Na tyto střediska jsou napojeni tzv. regionální zpracovatelé pro jednotlivé členské země. Napojením do systému předchází podání žádosti, schválení žádosti a zaplacení poplatku.

Po předložení příkazu k úhradě je tento příkaz zadán a odeslán do sítě SWIFT. Pokud není banka přímo napojena na tento systém, tak se příkaz předává regionálnímu zpracovateli.

²⁵ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 85. ISBN 80-7265-072-6.

3.3.5 Šeky

Šek je formulář, který se po vyplnění stává platebním prostředkem a cenným papírem. Výstavce šeku dává bance příkaz, aby vyplatila určitou částku ve prospěch osoby uvedené na šeku. V našich právních předpisech přesná definice šeku není. Použití šeku upravuje *zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový*, který vychází z Ženevské šekové konvence. Šek je obdobnou variantou směnky, avšak na rozdíl od ní je šek jednodušším nástrojem. Šekový zákon uvádí šekové náležitosti, které se dělí na podstatné a nepodstatné. Nemá-li šek nějakou podstatnou náležitost, nemůže být považován za šek, chybí-li nepodstatná náležitost, kvalita šeku může být ohrožena.

Proplacení šeku prostřednictvím banky probíhá tak, že banka může šek okamžitě proplatit v případě, že není pochyb o jeho krytí. Banka také může šek převzít k inkasu.

„Šek je třeba předložit k proplacení ve stanovených lhůtách ode dne vystavení, které jsou dány podle místa vystavení a splatnosti šeku. Pokud byl šek vystaven a je splatný v téže zemi, je lhůta 8 dnů, v různých zemích téhož kontinentu 20 dnů a v různých světadílech 70 dnů.“²⁶ Výstavce nemůže šek odvolat, běží-li tyto lhůty.

Existují dvě oblasti, podle kterých jsou upravovány směnečné a šekové zákony, a to oblast Ženevské konvence a oblast anglosaská.

Náležitosti podle Ženevské konvence, do které patří i naše republika, jsou uvedeny v následující tabulce:²⁷

Oblast	Náležitosti šeků	
	podstatné	ostatní
Ženevská	formální – písemná, jeden jazyk, ve kterém musí být celá listina sepsána obsahové – označení šek, příkaz zaplatit určitou sumu, jméno toho, kdo platí, místo, kde platí, datum, místo vystavení a podpis výstavce	číslo šeku, údaj osoby, které má být vyplacen, číslo šekového účtu, druhý údaj peněžní částky

Tabulka č. 2 – Náležitosti šeků

²⁶ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, s. 157. ISBN 978-80-7261-132-4.

²⁷ SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, s. 90. ISBN 80-7265-072-6.

3.3.5.1 Druhy šeků

- Bankovní šeky
- Soukromé šeky

Toto dělení je **podle výstavce**. U bankovního šeku je výstavcem banka nebo jiný peněžní ústav. Jde o velmi kvalitní druh šeku, jelikož majitel má jistotu jeho honorování. U soukromého šeku je výstavcem fyzická nebo nebankovní právnická osoba. Šekovou knížku nebo tiskopisy obdrží majitel ke svému účtu. Jeho kvalita se pak odvíjí od bonity jeho výstavce.

V čí prospěch je šek vystaven:

- na jméno – označen určitým jménem,
- na řad – označen určitým jménem a výslovnou doložkou na řad,
- rektašek – na určité jméno, není převoditelný na někoho jiného,
- na doručitele – označen „na doručitele“.

Eurošeky

Zvláštní typ šeku, který se vyvinul pro potřeby cestovního ruchu. Avšak v souvislosti s hotovostním eurem byl tento typ šeků zrušen bez náhrady.

Cestovní šeky

Další typ zvláštního šeku, který vydávají velké banky, jako je např. American Express. Tento typ šeku snižuje riziko ztráty a krádeže prostředků. Výstavce cestovního šeku zaplatí určitou částku.

Zaručené šeky

Zaručený šekový systém u nás existuje od roku 1994 na základě dohody zakládajících bank. Jde o jednotný systém založený na používání jednotného šekového tiskopisu a zároveň s jednotnou identifikační kartou. Díky tomu má majitel záruku banky, která šek vydala. Formálně zaručený šekový systém zrušen nebyl, ale v podstatě se již nepoužívá.

3.3.6 Směnky

Směnka je převoditelný cenný papír. Ze směnky vyplývá dlužný závazek, který poskytuje majiteli směnky právo požadovat ve stanovenou dobu zaplacení peněžní částky na ní uvedené. Pokud se směnka zničí, ztratí nebo ukradne, právo ze směnky zaniká.

Směnky jsou upraveny v zákoně č. 191/1950 Sb., *směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů*. Směnku můžeme dělit na směnku cizí a vlastní.

Cizí směnka vyjadřuje platební příkaz věřitele dlužníkovi zaplatit v uvedený den dohodnutou sumu. Podstatné náležitosti jsou:²⁸

- označení, že jde o směnku a příkaz zaplatit určitou peněžní sumu,
- jméno dlužníka (směnečníka),
- údaj splatnosti a místa, kde má být zapláceno,
- jméno toho, komu má být zapláceno,
- datum, místo vystavení a podpis výstavce.

Směnka vlastní je slib výstavce zaplatit v přesně stanovený den splatnosti určitou částku osobě uvedené ve směnce. Má všechny podstatné náležitosti jako u směnky cizí, s výjimkou údaje dlužníka. Pokud některá podstatná náležitost chybí, tak směnka ztrácí na hodnotě a nemůže s ní být nakládáno.

Směnky mají dvě základní funkce, a to zajišťovací a platební. Zajišťovací funkce znamená, že směnka slouží jako zajištění peněžitého závazku a může se použít i poté, co povinnost původního závazku nebyla splněna. Platební funkcí rozumíme, že směnka se dá použít jako platební prostředek. Majitel tak může svoji směnku prodat před okamžikem splatnosti, aby tak získal peněžní prostředky. V podstatě směnka nahrazuje hotové peníze.

Mezi další druhy směnek můžeme zařadit datosměnku, vistasměnku, blankosměnku, rektasměnku²⁹ aj.

3.3.7 Platební karty

Platební karta je plastická kartička, která odpovídá z hlediska materiálu, rozměrů a konstrukce mezinárodním normám. Platební karta má úzký vztah k hotovostnímu i bezhotovostnímu platebnímu styku. Platební karty musí mít označení jejich vydavatele. Nejvýznamnější vydavatelé se dají rozdělit do tří skupin:³⁰

²⁸ KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, s. 81-82. ISBN 978-80-265-0001-8.

²⁹ datosměnka - směnka splatná určitý čas po datu vystavení
vistasměnka - směnka splatná na viděnou (při předložení)
blankosměnka - směnka, která má některé části nevyplněné, dokud se náležitosti nevyplní, není směnkou

rektasměnka - směnka, která není převoditelná rubopisem

³⁰ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, s. 157. ISBN 978-80-7261-132-4.

- banky a bankovní asociace (VISA, JCB, MasterCard),
- finanční společnosti (Diners Club, American Express),
- telekomunikační společnosti, obchodní domy apod.

Také platební karty obsahují některé podstatné náležitosti jako označení vydavatele karty, jméno držitele, číslo platební karty, její platnost a záznam dat.

Platební karty můžeme dělit podle různých kritérií. Jejich nejdůležitější rozdělení je na karty debetní a na karty kreditní. Debetní karty jsou vydávány k běžným účtům, tzn. čerpání prostředků je možné pouze do výše disponibilního zůstatku na účtě. Kreditní karty jsou vydávány k úvěrovým účtům. Podmínkou k jejich vydání je doložení měsíčního příjmu.

Banka přidělí k platební kartě jeho osobní identifikační čtyřmístné číslo, tzv. PIN, který má pro platební karty funkci „podpisového vzoru“, protože chrání zůstatek na účtu před cizím zásahem.

Průběh transakce platební kartou se dá rozdělit do tří fází. První fází je ověření transakce, konkrétně se jedná o kontrolu údajů na kartě. Druhou fází je přenos transakce do clearingového systému prostřednictvím počítačové sítě, kde jsou jednotlivé banky napojeny. Poslední fází je zúčtování plateb.

3.3.7.1 Funkce platebních karet

Platební karty svým držitelům nabízejí různé možnosti využití, nejčastěji se používají k přímému bezhotovostnímu placení a k výběrům hotovosti v bankomatech.

K výběru hotovosti z bankomatu lze doporučit používat bankomaty své banky, tedy té, která vydala kartu. Bankomaty některých bank umožňují si jejich prostřednictvím nabít kredit mobilního telefonu. Díky bankomatu si klient může zjistit svůj zůstatek na účtu. Obchodní banky své bankomaty směřují do míst, kde se pohybuje hodně jejich zákazníků. Takže bankomaty najdeme nejenom v prostorách poboček bank, ale také např. obchodních centrech atp. Ve větších bankovních pobočkách si banka může zřídit i tzv. samoobslužnou zónu. V této samoobslužné zóně se obvykle nacházejí noční trezory nebo bankomaty.

Platit kartou za zboží či služby se dá i na internetu avšak některé banky takové platby omezují. Klient se s bankou může domluvit na odblokování internetových plateb. Platby na internetu jsou zabezpečeny prostřednictvím systému, který zkoumá totožnost osoby, konkrétně je majitel účtu dotazován PINEM nebo jinou kontrolní metodou. Češi nejvíce na internetu zaplatí za

elektroniku, dovolenou a letenky. Přitom právě u plateb na internetu existuje nejvyšší riziko zneužití karty. Doporučuje se, aby každý, kdo má platební kartu ji měl zablokovanou pro platby na internetu nebo ji pro tento druh platby povolil pouze v okamžik, kdy chce platbu uskutečnit. Podvodníci však najdou způsob, jak získat údaje i z platební karty používané na výběr hotovosti v bankomatu. Proto se doporučuje mít nastavený denní nebo týdenní limit na nejnižší potřebnou částku.

Využití platebních karet u obchodníků

Mnoho podnikatelů a obchodníků zavádí pro své zákazníky platební terminály. Díky nim klient rychle a bezproblémově zaplatí za zboží a služby platební kartou. Hlavní výhodou zavedení platebního terminálu je rychlejší a efektivnější zjištění příjmů za dané období, také zde nevzniká riziko „ošizení“ zákazníka. Je také pravděpodobné, že díky zavedení platebních terminálů se obchodník či podnikatel stane zajímavějším pro potenciální zákazníky.

Pro umístění platebního terminálu do obchodu či provozovny, musí její majitel (tedy klient) uzavřít s bankou smlouvu o akceptaci platebních karet. Banka si ve smlouvě stanoví obchodní podmínky, které se mohou týkat i požadavků na vybavenost místa, ve kterém má být platební terminál umístěn. Konkrétně může banka požadovat zavedení pevné telefonní linky.

Cash advance

Pro klienty bank existuje i doplňková služba Cash Advance, prostřednictvím které si mohou vybrat hotovost bez použití bankomatu v případě, že klient potřebuje přesnou částku nebo je bankomat mimo provoz. Při vybírání hotovosti stačí, předloží-li platební kartu a průkaz totožnosti.

3.3.7.2 Bezkontaktní platby

ČR se řadí k nejvyspělejším evropským zemím, co se týče placení pomocí platební karty. V roce 2014 obyvatelé ČR prostřednictvím všech druhů karet, vybrali nebo převedli přes jeden bilion korun, což je oproti roku 2013 o desetinu víc. Bezhotovostní platby nejčastěji probíhají v supermarketech, na čerpacích stanicích nebo v obchodech s oblečením. Bezkontaktní karty využívají Češi zejména při nákupech pod 500 korun. Také se postupně snižuje i průměrná částka zaplacená platební kartou.

V současné době je vydáno více než 11 milionů platebních karet a mezi nimi bezkontaktních je přibližně přes 6,5 milionu. Z tohoto vyplývá, že

bezkontaktních plateb přibývá, ale jsou stále místa, kde můžeme zaplatit pouze v hotovosti.

Např. pošta slibuje, že do konce tohoto roku spustí program na vybraných pobočkách, který zajistí bezhotovostní platbu. O zavedení bezhotovostních plateb uvažuje i pražský dopravní podnik, protože pokud se v současné době někdo rozhodne jet v noci metrem a nemá drobné, pak mu nejspíš zbude jít pěšky. Bezkontaktně si koupit lístek jde pouze na čtyřech místech. V Liberci naopak už fungují bezkontaktní nákupy jízdenek a dá se platit nejen u automatu, ale i v tramvaji.

3.3.8 Elektronické bankovníctví

„V obecné rovině lze za platební produkty elektronického bankovníctví považovat veškeré produkty banky, při kterých je kontakt klienta s bankou nebo použití daného produktu prováděno (plně či zčásti) elektronickou formou.“³¹

Rozlišují se dvě formy elektronických prostředků, a to prostředek vzdáleného přístupu a elektronický peněžní prostředek.

U první varianty se vyžaduje identifikace držitele osobním identifikačním číslem nebo jiná identifikace. Tyto produkty jsou charakteristické tím, že se nejedná o nové produkty, jen jejich proces sjednání, využití či ukončení se převedl do elektronické podoby. Dnes se využívají zejména platební karty, phone banking, home banking, GSM banking a internet banking.

Druhá varianta je platební prostředek, který uchová peněžní hodnotu v elektronické podobě a je přijímán jako platební prostředek. Nejčastěji užívané jsou čipové karty označující se jako elektronická peněženka.

Prvním, kdo přišel s elektronickým bankovníctvím, byla družstevní záložna Fio (nyní Fio banka). Převzetím licence začala 4. května 1998 působit Expandia Banka, která jako první nabídla plné ovládání účtu přes internet. Další banky se postupně přidávaly.

3.3.8.1 Jednotlivé druhy elektronického bankovníctví

Phone banking

Phone banking neboli telefonní centrum je pracoviště banky, se kterým můžou klienti snadno komunikovat pomocí pevné linky a mobilního telefonu.

---

³¹ REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, s. 159. ISBN 978-80-7261-132-4.

Toto pracoviště podává klientům informace o zůstatcích na účtech, zadává příkazy k inkasu, příkazy k úhradě, zadává nebo ruší trvalé příkazy.

S tímto pracovištěm se komunikuje buď pomocí hlasového počítače, který klienta navádí anebo s telefonním operátorem. Pokud chce klient takovou službu využít, musí nejdříve zajít do své banky, kde se uzavře písemná smlouva. Poté vygenerují speciální kód, pomocí kterého se bude hlásit.

Tato varianta bankovníctví bývá nejdražší pro pořízení platebního příkazu.

Home banking

Tato služba umožňuje komunikaci mezi klientem a bankou, v případě, že klient má na svém počítači nainstalovaný software banky. Prostřednictvím softwaru může klient zadávat platební příkazy, zjistit zůstatek atp. Jediná nevýhoda home banking je, že služba je vázána na jeden konkrétní počítač.

GSM banking

Tento typ představuje moderní způsob komunikace banky s klientem prostřednictvím mobilního telefonu klienta a SIM Toolkit. Bezpečnou komunikaci klienta s bankou zajišťuje zvláštní PIN, po jehož zadání se začnou SMS zprávy šifrovat.

Internet banking

Internet banking je služba, pomocí které provádíme bankovní operace on-line. Díky internetu je zaručen nepřetržitý „přístup“ do banky. Všechny své účty tak může klient obsluhovat z libovolného počítače po celý den. Tento typ bankovníctví umožňuje klientům zadávat platební příkazy nebo zjišťovat pohyby na účtech, také lze zadávat trvalé příkazy nebo dostávat výpisy z účtů.

Stačí se pouze přihlásit na webové stránce banky do systému prostřednictvím hesla a pak už jen zadávat příkazy.

PDA banking

V současné době je nejmodernější službou elektronického bankovníctví. Jde o zadávání platebních příkazů pomocí kapesního PDA počítače napojeného na internet. K tomu slouží dvě technologie GPRS nebo WI-FI. Díky tomu stačí mít ke komunikaci jen dostatečný signál.

Java banking

Komunikace klienta s bankou prostřednictvím mobilního telefonu, ve kterém je nahrána Java aplikace. Aplikace komunikuje s bankou v on-line režimu. Výhodou je, že klient má mobilní telefon stále u sebe a jednotlivé operace jsou díky mobilnímu displeji přehlednější než u GSM banking.

Smart banking

Smart banking je aplikace určená speciálně pro smartphony.

Multicash

Služba určená pro firmy, které dávají ke zpracování větší množství platebních příkazů. Tato služba umožňuje komunikaci s více bankami. Spojení s bankou se uskutečňuje přes modem nebo internetovou síť s pevnou IP adresou. Mezi funkce multicashu patří přenos a archivace výpisů, pořizování dat tuzemského i zahraničního platebního styku, nastavení oprávnění jednotlivých uživatelských profilů nebo sběr informací o aktuálních zůstatcích.

3.3.8.2 Rizika elektronického bankovníctví

Útoky na elektronické bankovníctví jsou čím dál víc zákeřnější. Už to nejsou jenom podvodné emaily, díky kterým vám útočníci „vyluxují“ celý účet. Ted se piráti pustili do sociální sítě Facebook. Útočníci se nabourají do účtu vašeho přítele a z jeho profilu pak pošlou prosebnou zprávu o zaslání drobné částky. Kliknutím a vyplněním přístupových údajů do internetového bankovníctví, se můžete s penězi rozloučit. Ani potvrzovací sms už nechrání, jelikož ji dokážou obejít.

Banky zdůrazňují, aby klienti v případě takového útoku na tyto zprávy nereagovali. V žádném případě klient nemá otvírat neznámé odkazy a v případě, že si nejste jisti, spojit se s bankou telefonicky a nechat si zablokovat přihlašovací údaje k účtu.

Podvodné emaily, které se šíří po internetu a snaží se získat z lidí informace, jsou stále dokonalejší. Začínají být bez gramatických chyb a celé v češtině, pro lepší důvěryhodnost mohou obsahovat i logo banky.

Útočníci se snaží zapůsobit i na lidskou psychiku. V případě, že přijde email od exekutorské komory, že dotyčný klient má zaplatit dluh, velká část lidí znervózní a odhodlá se dluh srovnat. Cílem takového útoku je zapůsobit na lidskou psychiku, kdy jsou lidé pod tlakem a můžou si tedy pouhým kliknutím

instalovat do počítače škodlivý vir. Právě díky instalaci takového viru a jeho nabouráním do internetového bankovního klienta, může dojít k trestnému činu neoprávněného obohacení. Takové emaily navíc působí věrohodně, jelikož mohou obsahovat i reálná jména exekutorů. Avšak je jasné, že jde o podvody, jelikož soudní exekutor neposílá exekuční příkazy emailem, nýbrž tato listina se doručuje poštou nebo datovou schránkou.

V elektronické komunikaci se používají tyto podvodné techniky:

Pharming – cílem pharmingu je získat citlivé údaje, aniž by o tom klient věděl. Podvodník využívá upraveného překladu internetových adres, které klienta přeměrují na podvodné stránky.

Smishing – což se týká uživatelů, kteří používají mobilní telefony. Jedná se o textovou zprávu, která navede buď k zadání přístupových hesel platební karty, nebo ke svému účtu. Odtud si podvodníci sami stáhnou přihlašovací údaje.

Vishing – kdy podvod začíná telefonátem, díky kterému se klient přihlásí ze svého počítače do internetového bankovního klienta. Tento počítač však sleduje útočník, který okopíruje pomocí webového formuláře zadaná hesla i kódy.

Phishing – podvodná technika k získávání citlivých údajů (čísla kreditních karet, hesla), někdy překládáno do češtiny jako rybaření.

Prvky zabezpečení v ČR, které používají banky a družstevní záložny: autentizační kalkulátor, autentizační sms, podpisový certifikát, tan kódy a uživatelské jméno a heslo.³²

3.3.9 Další služby bezhotovostního platebního styku

Banky nabízejí svým klientům kromě základních operací bezhotovostního platebního styku i další služby, které s ním souvisejí.

Jedná se zejména o rezervování prostředků, expresní převody, blokování prostředků, částečné úhrady, přednostní platby, vedení kartotéky plateb po lhůtě splatnosti a vedení kartotéky neprovedených plateb.

---

³² Internetové útoky na bankovní účty jsou důmyslné. *ČT 24* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/300714-internetove-utoky-na-bankovni-ucty-jsou-dumyslne/>

3.4 Výhody a nevýhody bezhotovostního platebního styku

Výhody

- lze posílat platbu odkudkoliv, kdy platba není omezena pracovní dobou
- není potřeba platit na pokladně nebo na poště, tím pádem nehrozí odcizení peněz zlodějem
- není třeba směnit peníze z běžného účtu za hotovost, také není třeba nosit hotovost
- ztráta peněženky není tak bolestivá
- možnost využití platebních nástrojů, jako karet, internet banking
- výběr peněz z bankomatu není vždy zadarmo
- eliminace zapomnětlivosti a nepozornosti
- bezhotovostní platba je při platbě do zahraničí levnější, neplatí se výběr hotovosti z bankomatu

Nevýhody

- ne každý obchodník akceptuje bezhotovostní platby
- závislost platby na zůstatku běžného účtu
- platební terminál není vždy k dispozici
- nebezpečí podvodů
- nemožnost bezhotovostního placení ve všech místech (MHD, drobný obchodník, parkoviště)
- pro poruchu nemusí být platební terminál dostupný
- účet, který je ovládán pouze podpisem majitele, může být lehce zneužitelný³³

---

³³ Platební styk. *Finanční gramotnost* [online]. 2012 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.nenechsedojit.cz/platebni-styk>

4. Právní úprava bezhotovostního platebního styku

4.1 Zákon o platebním styku

Platební styk a jeho zúčtování upravuje *zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku*, který nahradil *zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, ve znění pozdějších předpisů*. Zákon nabyl účinnosti 1. listopadu 2009.

„Tento zákon komplexně upravuje právní otázky poskytování platebních služeb, tedy provádění bezhotovostních a polohotovostních³⁴ převodů peněz, dále vydávání elektronických peněz a provozování platebních systémů, zejména platebních systémů s neodvolatelností zúčtování.“³⁵

Důvodem k vytvoření nového zákona byla implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, a 2006/48/ES a zrušuje se směrnice 97/5 ES. Šlo o promítnutí změn do našeho řádu přehledným způsobem, což by novelizace neumožňovala. Tento zákon je rozdělen do sedmi kapitol.

První část zákona o platebním styku se nazývá Obecná ustanovení, kde se vymezuje předmět úpravy. Tento paragraf odkazuje na směrnice a nařízení, které zákon přijal. Zákon upravuje:³⁶

- a) *činnost některých osob oprávněných poskytovat platební služby a vydávat elektronické peníze, včetně činnosti těchto osob v zahraničí,*
- b) *účast v platebních systémech a vznik a provozování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování,*
- c) *práva a povinnosti poskytovatelů platebních služeb a uživatelů platebních služeb,*
- d) *práva a povinnosti vydavatelů elektronických peněz a držitelů elektronických peněz.*

---

³⁴ Polohotovostním převodem peněz rozumíme platební službu umožňující vložení hotovosti na platební účet nebo výběr hotovosti z platebního účtu.

³⁵ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6. upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, s. 357. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

³⁶ §1 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů

V § 2 jsou pak vymezeny základní pojmy, které jsou nejčastěji používány v zákoně o platebním styku. Jedná se o pojmy, které nejsou jen definovány pro účely tohoto zákona, ale jde i o pojmy s obecnou platností.

V dalším ustanovení se zákon o platebním styku věnuje pojmu platební služba. Jsou zde vyjmenovány příklady, kdy se jedná o platební službu (např. vložení hotovosti, výběr hotovosti), ale také se zde vymezují negativní pojmy, tzn., kdy se o platební službu nejedná (např. směnářská činnost nebo vydávání šeků a směnek).

Druhá část zákona se nazývá Osoby oprávněné poskytovat platební služby a vydávat elektronické peníze. V této části je v základních ustanoveních uvedeno, kdo má oprávnění poskytovat platební služby, kdo může vydávat elektronické peníze. V druhé hlavě této části jsou pak definovány platební instituce, které jsou právnickou osobou oprávněnou poskytovat platební služby na základě povolení od ČNB. Dále je zde upraven poskytovatel platebních služeb malého rozsahu. Ti poskytují platební služby na základě zápisu do registru poskytovatelů.

Třetí část zákona o platebním styku se nazývá Platební systémy. Je zde upraven přístup k platebním systémům. Provozovatel nesmí bránit právnickým osobám oprávněným poskytovat služby v přístupu k platebnímu systému. Dále jsou zde upraveny platební systémy s neodvolatelností k zúčtování, ke kterým patří i systém CERTIS, který provozuje ČNB. Upraveno je provozování platebního systému, systémová pravidla, provozovatel systému a informační povinnosti provozovatele a účastníka.

Čtvrtá část tohoto zákona se jmenuje Práva a povinnosti při poskytování platebních služeb a vydávání elektronických peněz. Platební službu lze poskytovat na základě smlouvy o platebních službách.

Pátá část se nazývá Správní delikty. Tato část obsahuje výčet správních deliktů, jichž se osoby mohou dopustit a pokuty, které za to můžou dostat. Podle tohoto zákona správní delikty projednává ČNB. Příjem z pokut uložené ČNB je příjmem státního rozpočtu.

Šestou částí je dohled, kdy ČNB vykonává dohled nad dodržováním povinností. ČNB může při výkonu dohledu uložit podle tohoto zákona pořádkovou pokutu do výše 500 000 Kč. I tento příjem je příjmem do státního rozpočtu.

Poslední sedmá část zákona o platebním styku obsahuje ustanovení společná, přechodná a závěrečná. Kde se uvádí jaké seznamy a registry vede ČNB, např. seznam platebních institucí, seznam institucí elektronických peněz aj. Dále se zde uvádí, že proti rozhodnutí ČNB lze podat rozklad a ten řeší bankovní rada ČNB. Samozřejmě poslední ustanovení, jako u každého zákona a tady konkrétně v § 147 je uvedena účinnost od 1. listopadu 2009.

4.2 Další právní předpisy

Mezi další právní předpisy, které bych uvedla, patří již zmíněný *zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů*. V tomto zákoně je důležité ustanovení § 2 odst. 2 písm. c), kde je stanoveno, že ČNB řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a dále pečuje o jejich plynulost a hospodárnost, podílí se na zajištění spolehlivosti, bezpečnosti a efektivnosti platebních systémů.

Dalším zákonem, který bych ráda uvedla, je *zákon č. 21/1992 Sb. o bankách, ve znění pozdějších předpisů*, kterým je upraven mezibankovní platební styk na území ČR. Banky si převádějí peněžní prostředky mezi sebou podle jednotlivých položek v české měně.

Mezibankovní platební styk je dále upraven vyhláškou ČNB č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování.

Používání a náležitosti šeků a směnek sloužící jako instrumenty platebního styku, upravuje *zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů*.

Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů, kterým byl zaveden institut finančního arbitra.

Vyhlášky, které souvisí s platebním stykem:³⁷

- vyhláška č. 169/2011 Sb., o stanovení pravidel tvorby čísla účtu v platebním styku,
- vyhláška č. 140/2011 Sb., o platebních systémech s neodvolatelností zúčtování,

---

³⁷ Vybrané předpisy vztahující se k platebnímu styku. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/pravni_predpisy/

- vyhláška č. 141/2011 Sb., o výkonu činnosti platebních institucí, elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz,
- vyhláška č. 142/2011 Sb., o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz

Některé předpisy EU vztahující se k platebnímu styku:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení č. 2560/2001
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/110/ES dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o dohledu nad touto činností a o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu

4.3 Právní úprava de lege ferenda

Bezhotovostní platební styk bylo nutné právně regulovat a dosavadní vyhlášky se ukázaly jako nedostačující. Proto byl přijat *zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, ve znění pozdějších předpisů*. Tento zákon byl od roku 2003 stěžejní úpravou platebního styku a jednalo se o předpis s převahou kogentních norem. Byl vytvořen kvůli zajištění harmonizace práva České republiky s právem zemí EU v oblasti platebního styku. Předmětem úpravy byly tři oblasti finančně-právních vztahů, a to úprava provádění bezhotovostních převodů peněžních prostředků, vydávání a užívání elektronických platebních prostředků a platební systémy.

Tento zákon byl nakonec nahrazen *zákonem č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů*. Důvodem zavedení byla implementace některých směrnic EU. Nový zákon zavedl dvě kategorie, které dosud nebyly upravené. Tou první jsou platební instituce, které mají povolení od ČNB k poskytování služeb. Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu jsou druhou kategorií. Svoji činnost vykonávají na základě registrace u ČNB. Díky novému zákonu je regulován dohled subjektům poskytujícím platební služby, mezi něž patří např. subjekty poskytující mobilní platby.

Zavedení institutu finančního arbitra patří k tomu lepšímu, neboť vznikla alternativa soudního řešení některých typů sporů. Přispělo to ke zlepšení situace, kdy klienti mají lepší právní postavení. Díky zákonu o platebním styku je právní úprava regulovaná celkově a odpovídá evropským normám. Zavádí řadu zásad, které vyplývají ze vztahu s EU.

Přijetí zákona o finančním arbitrovi a zákona o platebním styku znamená splnění povinností, které se týkají harmonizace s evropským právem. Právní úprava *de lege ferenda* finančních vztahů bude potřebovat úpravu ve veřejnoprávní sféře, a to u dozoru a dohledu nad prováděním bezhotovostního platebního styku a u vztahu mezi klientem a finanční institucí.

4.4 Finanční arbitr

Finanční arbitr je institut, který byl zřízen ke dni 1. ledna 2003 *zákonem č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů*, v souvislosti se vstupem ČR do EU. Tento zákon navazuje na zákon o platebním styku. Jeho hlavním cílem je rychlé, efektivní a bezplatné zajištění a vyřizování sporů mezi občany a vybranými finančními institucemi. Finančního arbitra od roku 2011 jmenuje vláda na návrh ministra financí na 5 leté funkční období. Finanční arbitr za výkon své funkce odpovídá vládě. Arbitrem a jeho zástupcem jsou jmenovány pouze osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům, bezúhonné, mají dostatečnou kvalifikaci, dobrou pověst a zkušenosti.

V současné době je jmenována do funkce finančního arbitra Mgr. Monika Nedelková a jejím zástupcem je jmenován Mgr. Lukáš Vacek.

Finanční arbitr je příslušný k rozhodování sporů mezi:³⁸

- a) poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb při poskytování platebních služeb,
- b) držitelem a vydavatelem elektronických peněz při vydávání a zpětné výměně,
- c) mezi věřitelem a spotřebitelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru,
- d) investiční společností, fondem, obchodníkem s cennými papíry a spotřebitelem při kolektivním investování prostřednictvím standardního fondu nebo speciálního fondu, který shromažďuje peněžní prostředky od veřejnosti,

---

³⁸ §1 odst. 1 písm. a)-f) zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů

e) pojišťovacím zprostředkovatelem, pojišťovnou a zájemcem o pojištění, pojistníkem, oprávněnou osobou, pojištěným nebo obmyšleným při nabízení, poskytování nebo zprostředkování životního pojištění,

f) provozovatelem směnářské činnosti a zájemcem o provedení směnářského obchodu nebo osobou, se kterou byl obchod proveden.

Jsou také situace, kdy finanční arbitr nemůže rozhodnout. Nemá-li návrh na zahájení řízení veškeré náležitosti nebo spor nenáleží do jeho působnosti, ve věci samé již rozhodl soud nebo řízení bylo před soudem zahájeno. Dále nemůže rozhodnout, pokud již spor byl předmětem řízení nebo ve věci samé bylo rozhodnuto v rozhodčím řízení.

4.4.1 Řízení před finančním arbitrem

*„Arbitr je povinen rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.“*³⁹ Aktivně zjišťuje důkazy, vyžaduje od účastníků řízení předložit veškeré důkazy na podporu jejich tvrzení. Řízení je bezplatné.

Arbitr rozhodne do 30 dnů ode dne zahájení řízení, ve složitých případech se lhůta zvyšuje na 60 dnů. Řízení se provádí podle zákona o finančním arbitrovi s použitím zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

*„Řízení před finančním arbitrem je dvojinstanční, proti nálezu finančního arbitra může kterákoli strana ve lhůtě 15 dnů od doručení písemného vyhotovení nálezu podat odůvodněné námitky. O námitkách rozhoduje opět finanční arbitr a toto jeho rozhodnutí je již konečné.“*⁴⁰

4.4.2 Příklad sporu vedeného před finančním arbitrem

Chybně zadané číslo účtu při převodu do zahraničí

Navrhovatel se domáhal vrácení rozdílu ve výši 5.920,- Kč, který vznikl z placení do zahraničí. Jeho tvrzení bylo postavené na tom, že za účelem úhrady dodávky materiálu od jeho obchodního partnera zadal dne 5. 4. 2012 platební příkaz ve výši 201.400,- Kč (8.000 EUR) na účet vedený v Itálii. Téhož dne byly prostředky odepsány. O 5 dní později zjistil, že mu bylo připsáno 195.000,- Kč

³⁹ Řízení před finančním arbitrem. *Finanční arbitr* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/financni-arbitr/zakladni-informace.html>

⁴⁰ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6. upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, s. 362. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

jako vrácená platba a zaúčtován poplatek ve výši 200,- Kč. Navrhovatel reklamoval rozdíl ve výši 5.720, - Kč.

Instituce reklamaci zamítla a tvrdila, že platba byla vrácena bankou, která informovala, že zadaný účet neexistuje. Finanční arbitr zjistil, že navrhovatel má u instituce veden účet. Navrhovatel převedl částku v eurech a na příkazu bylo číslo účtu příjemce ve formátu IBAN, ale bez poslední číslice.

Finanční arbitr konstatoval, že důvodem neuskutečnění platební transakce bylo pochybení navrhovatele při zadání platebního příkazu. Díky tomu došlo k vrácení platby a zpětnému převodu do českých korun za sjednaný kurz ve smlouvě s institucí.

V důsledku vzniku kurzového rozdílu došlo ke ztrátě na majetku navrhovatele, za kterou si odpovídá sám. Oprávněným sjednal i účtovaný poplatek. Ten byl v rámci smlouvy platně vyhlášen v ceníku instituce pro zahraniční platby. Instituce provedla platební příkaz v souladu se špatným zadáním. Finanční arbitr návrh zamítl.

5. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala bezhotovostním platebním stykem na území České republiky, jeho organizací, nástroji i právní úpravou, podle které se bezhotovostní platební styk řídí. Je tedy zřejmé, že bezhotovostní platební styk je stěžejní pro správné fungování vztahů ve finančním systému.

Cílem mé práce bylo objasnit tuto problematiku a charakterizovat právní úpravu, která se na toto téma vztahuje.

V první kapitole jsem charakterizovala pojem platební styk a jeho právní východiska pro realizaci. Dále jsem vymezila druhy platebního styku, přičemž jedno ze základních členění je na hotovostní a bezhotovostní. Tímto jsem navázala na druhou kapitolu.

Ve druhé kapitole jsem uvedla bezhotovostní platební styk. Tato kapitola je komplexní a dost obsáhlá. Začala jsem obecním vymezením bezhotovostního platebního styku, pak jsem pokračovala rozvojem a následně nástroji, jejichž prostřednictvím bezhotovostní platební styk funguje. Nejvíce pozornosti jsem věnovala elektronickému bankovníctví a platebním kartám, jelikož v současné době představují nejvíce používané nástroje bezhotovostního platebního styku a také je zde největší riziko jejich zneužití. Poslední část této kapitoly jsem věnovala výhodám a nevýhodám bezhotovostního platebního styku.

Třetí kapitola se týkala legislativního rámce v oblasti bezhotovostního platebního styku. Blíže jsem se seznámila a popsala zákon o platebním styku, který představuje stěžejní právní předpis v této problematice. Dále jsem uvedla další právní předpisy týkající se tohoto tématu. Popsala jsem rozdíly mezi starou úpravou a novou úpravou zákona o platebním styku a jaký bude vývoj de lege ferenda. Poslední část se věnuje problematice finančního arbitra. Finanční arbitř je institut, který řeší spory mezi občany a finančními institucemi, popsala jsem řízení před arbitrem a uvedla jeden příklad, který se týká chybného čísla účtu. Můžu říci, že finanční arbitř je, dle mého názoru, velmi užitečným institutem, jelikož řeší rychle a bezplatně spory, které by se mohly táhnout i několik let.

Došla jsem k závěru, že placení v hotovosti zcela určitě nevyumizí, avšak může dojít k postupnému omezování vzhledem k rozvoji a zdokonalování bezhotovostního platebního styku. Z mé práce vyplývá, že problematika bezhotovostního platebního styku se neustále vyvíjí a lze očekávat další změny.

6. Cizojazyčné resumé

We are encountering with the payment system for life . Even as a small child, we were coming into the contact with money at a time when we wanted to buy a chocolate. With the money, which is in the cash we come in contact almost every day, because we buy groceries.

Cashless payments is not a complete novelty. The basic structure of the current form can be traced back in the 19th century. Today it is an economic growth industry that is constantly improving and because of that the interest in the cashless payment incessantly grows. E.g. Payment by credit card is nowadays quite common. Thanks to this method some people do not use cash anymore.

Because of the reason above mentioned i have chosen as a topic the cashless payments as my bachelor's work. This topic seemed to be very interesting for the processing. The aim of my work was to create a comprehensive overview of the cashless payments. Specifically, in this work I was concerned with appurtenances, which is implemented by the legislation. I tried to explain everything clearly so that any reader could create the own picture of the given issue.

I have divided my bachelor's work into the three main chapters. In the first chapter I have focused on the general definition of payments and the legal basis for its implementation. Then i have stated the Czech National Bank and commercial banks. In the first part of this chapter I wrote about the types of payment such as a cash and cashless transactions and also other.

The second chapter is already about cashless payments. This part is the most comprehensive. In the following part I have stated how we come into the cashless payments system so I have written generally about cashless payments, its development and its instrument. This chapter also gives some other services of cashless payments. In the last part of this chapter i have stated pros and cons of cashless payment transactions.

The third and final chapter is about legislation of cashless payment system in the Czech Republic. Here I have focused mainly on Law no. 284/2009 Coll., On Payment Systems, as amended, which was described into the individual parts. Next, I have stated the most basic laws relating to payment, incl. some directives and regulations of the European Parliament and the Council. Another part is the legislation de lege ferenda, where I tried to outline the differences between the

"old Payments Act" and the new law and what is the legislation de lege ferenda like. At the end of the chapter I have written the issue of the Financial Arbitrator.

For the development of this work I have used analytical and descriptive method, in the third part of the analysis of "Old Testament" and the new Law on Payment Systems I used the comparative method. Through the processing my work I used Czech literature and internet resources. I also have read basic legal sources related to the given issue.

7. Seznam použitých zdrojů

Monografie

BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6. upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012, xxx, 519 s. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

BERAN, Jiří, DOLEŽALOVÁ Daniela, STRNADEL Dalibor a ŠTĚPÁNOVÁ Alice. *Zákon o platebním styku: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2011, xvi, 676 s. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-807-4003-691.

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2005, 681 s. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-720-1515-X

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra, MRKÝVKA Petr a TOMAŽIČ Ivan. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 525 p. ISBN 80-738-0155-8.

JINDŘICHOVÁ, Denisa a HLÁDEK Tomáš. *Závazky ze smlouvy o účtu, jednorázovém vkladu, akreditivu a inkasu v novém občanském zákoníku: komentář*. Vydání první. Praha: C. H. Beck, 2014, 227 pages. ISBN 978-807-4005-107.

JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice I: Peníze a platební styk*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 660 s. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-3893-2.

KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 168 s. ISBN 978-80-265-0001-8.

MÁČE, Miroslav. *Platební styk: klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

MEJSTRÍK, Michal, PEČENÁ Magda a TEPLÝ Petr. *Základní principy bankovníctví*. 1. vyd. V Praze: Karolinum, 2008, 627 s. ISBN 978-802-4615-004.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, 627 s. ISBN 978-80-7261-132-4.

SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební styk*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005, 368 s. ISBN 80-726-5072-6.

SCHLOSSBERGER, Otakar. *Platební služby*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2012, 325 s. ISBN 978-80-7261-238-3.

Internetové zdroje

<http://business.center.cz/>

<http://www.zakonyprolidi.cz/>

<http://www.cnb.cz/>

<http://www.finarbitr.cz/>

<http://www.csob.cz/>

<http://www.finance.cz/>

<http://www.csas.cz/>

<http://www.pravnipraxe.com/>

<https://www.ceskaposta.cz/>

Články na internetu

Internetové útoky na bankovní účty jsou důmyslné. *ČT 24* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/300714-internetove-utoky-na-bankovni-ucty-jsou-dumyslne/>

Kartou bezkontaktně? Češi patří ke špici. *ČT 24* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/303211-kartou-bezkontaktne-cesi-patri-ke-spici/>

JOPEK, David. Právní regulace bezhotovostního platebního styku. *Právní rádce* [online]. 2007 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://pravnicaradce.ihned.cz/c4-10078240-22286300-F00000_d-pravni-regulace-bezhotovostniho-platebniho-styku

Modrá kniha - platební styk v České republice. *Česká národní banka* [online]. 2007 [cit. 2015-03-24]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/statistika_plat_styku_eu/download/modra_kniha_text_2007_srpen.pdf

Výkladová stanoviska k vybraným ustanovením zákona o platebním styku. In: *Česká národní banka* [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/platebni_styk/pravni_predpisy/vykladova_stanoviska/download/vykladova_stanoviska_zakona_o_plat_styku_k_20121024.pdf

Právní předpisy

Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování

Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

8. Seznam tabulek a obrázků

Obrázek č. 1 – Průběh příkazu k úhradě	12
Obrázek č. 2 – Průběh příkazu k inkasu	14
Obrázek č. 3 – Příklad účtu vedeného u ČSOB	15
Obrázek č. 4 – Příklad účtu ve formátu IBAN	15
Tabulka č. 1 – Dělení hladkých plateb	19
Tabulka č. 2 – Náležitosti šeků	20

9. Přílohy

Vzor příkazu k úhradě

BANCE _____

POBOČCE _____

_____ datum splatnosti

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

bankovní spojení					
číslo účtu plátce	kód banky	měna	symboly plateb		
		částka	variabilní	konstantní	specifický
číslo účtu příjemce	kód banky				
doplňující údaj banky			údaj pro vnitřní potřebu příkazce		

_____ místo a datum vystavení

_____ podpis příkazce

Šablonu připravil businesscenter.cz, informační server pro podnikání.

Vzor příkazu k inkasu

Příkaz k úhradě - inkasu¹⁾

Bance .....²⁾

pobočce ..... splatný dne .....

zúčtujte

na vrub účtu číslo	kód banky	symboly platby			
ve prospěch účtu číslo	kód banky	částku	variabilní	konstantní	specifický
doplňující údaj banky ²⁾		údaje pro vnitřní potřebu příkazce			

V ..... dne .....

.....
razítko a podpisy příkazce

1) Nohradí se šetřít
2) Údaj banky pro vlastní potřebu

Bankovní šek České spořitelny

ČESKÁ SPORITELNA

Zaplaťte za tento šek č. / Pay against this cheque No. 00000000

MĚNA CURRENCY	ČÁSTKA AMOUNT

ČÁSTKU SLOVY / THE SUM OF

KOMU / TO

MÍSTO A DATUM VYSTAVENÍ / PLACE AND DATE
Česká spořitelna, a.s.

SPLATNÝ U / DRAWEE BANK

PODPISY / AUTHORIZED SIGNATURES

SPECIMEN

ČÍSLO ÚČTU	KÓD BANKY	ČÁSTKA	ČÍSLO ŠEKU	KÓD

TOTO POLE LASKAVĚ NEPOPISUJTE ANI NERAZÍTKUJTE, JE URČENO K AUTOMATIZOVANÉMU ZPRACOVÁNÍ ŠEKU

Vzor směnky vlastní

_____ **Kč**
místo a datum vystavení směnky

_____ **Kč**
částka měna

**ZA TUTO SMĚNKU ZAPLATÍM
BEZ PROTESTU**

_____ **Kč**
údaj splatnosti

na řad (komu) _____

částka slovy _____ **korun českých**

Splatno v _____
místo, kde má být placeno

_____ **Kč**
jméno (název), adresa a podpis výstavce

Formulář žádosti SIPO

SIPO	Česká pošta
-------------	--------------------

SPOJOVACÍ ČÍSLO

Zvolte jednu z možností

920 **Zřízení SIPO** Pro tuto volbu jsou povinné údaje k vyplnění označeny *, spojovací číslo přidělí Česká pošta.

921 **Změna SIPO** Vyplňte spojovací číslo, údaje které požadujete změnit, datum a podpis.

<p>FYZICKÁ OSOBA</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center; margin: 0;">KONTAKTNÍ ÚDAJE</p> <p style="margin: 0;">Titul</p> <p style="margin: 0;">Jméno*</p> <p style="margin: 0;">Příjmení*</p> <p style="margin: 0;">E-mail</p> <p style="margin: 0;">Poznámka</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center; margin: 0;">ZŘÍZENÍ DOPLŇKOVÝCH SLUŽEB</p> <p style="margin: 0;">☐ Zaslání platebního dokladu SIPO - Bezhotovost e-mailem (viz kontaktní údaje)</p> <p style="margin: 0;">☐ Zaslání Potvrzení o uhrazených platbách SIPO¹⁾</p> <p style="margin: 0;">☐ poštou ☐ na e-mail (viz kontaktní údaje)</p> <p style="margin: 0;">Interval zaslání ☐ měsíčně ☐ pololetně</p> <p style="margin: 0;"> ☐ čtvrtletně ☐ ročně</p> </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center; margin: 0;">ADRESA TRVALÉHO POBYTU V ČR*</p> <p style="margin: 0;">Ulice</p> <p style="margin: 0;">Číslo popisné*</p> <p style="margin: 0;">Obec*</p> <p style="margin: 0;">PSČ*</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;"> <p style="text-align: center; margin: 0;">KONTAKTNÍ ADRESA V ČR (nevypňujte, pokud je shodná s adresou trvalého pobytu)</p> <p style="margin: 0;">Ulice (P. O. BOX)</p> <p style="margin: 0;">Číslo popisné (číslo P. O. BOX)*</p> <p style="margin: 0;">Obec*</p> <p style="margin: 0;">PSČ*</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p style="text-align: center; margin: 0;">PLATNOST KONTAKTNÍ ADRESY*</p> <p style="margin: 0;">☐ platí od do </p> <p style="margin: 0;">☐ platí do odvolání</p> </div>
---	--

¹⁾ Služba je zpoplatněna podle Ceníku poštovních služeb a ostatních služeb poskytovaných Českou poštou, s.p. podle zákona č.29/2000 Sb., o poštovních službách.

Informace o zpracování a souhlas se zpracováním osobních údajů
 Podpisem Formuláře SIPO beru na vědomí, že Česká pošta, s.p., se sídlem Praha 1, Politických vězňů 909/4, PSČ 225 99, IČO: 47114983, zapsaná v obchodním rejstříku Městského soudu v Praze, v oddíle A, vložce 7565 („ČP“), bude ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů („ZOOÚ“), zpracovávat údaje nezbytné pro plnění služby SIPO, tj. povinné poskytnuté údaje označené ve Formuláři hvězdičkou, resp. veškeré další údaje mnou poskytnuté (tzn. dobrovolně poskytnuté údaje neoznačené hvězdičkou), vč. veškerých případných dalších údajů poskytnutých ČP v rámci Formuláře SIPO v souvislosti s přidělením spojovacího čísla v rámci Soustředěného Inkasa Plateb Obyvatelstva („SIPO“) a v souvislosti s veškerými změnami v rámci využívání SIPO. Uděluji ČP souhlas k tomu, aby poskytnuté osobní údaje v rozsahu jméno, příjmení a adresa zpracovávala za účelem nabízení obchodu nebo služeb ve smyslu § 5 odst. 5 ZOOÚ. Dále uděluji souhlas k tomu, aby ČP využívala poskytnuté údaje za účelem tvorby marketingových studií a analýz.

Vyslovuji svůj souhlas s tím, aby byly mé osobní údaje předávány všem organizacím předepisujícím mi platby SIPO (dále jen „Organizace“), a to za účelem plnění vzájemného smluvního vztahu. Dále souhlasím s tím, aby údaje v rozsahu jméno, příjmení a adresa byly těmito Organizacím předávány za účelem nabízení obchodu a služeb ve smyslu § 5 odst. 6 ZOOÚ *.

ANO   NE

Poskytovaný souhlas uděluji na dobu trvání smluvního vztahu mezi mnou a ČP o využívání SIPO až do uplynutí 3 let od jeho ukončení, resp. do doby vyslovení nesouhlasu se zpracováním osobních údajů ve smyslu § 5 odst. 5 a 6 ZOOÚ.

Souhlas s obchodními podmínkami
 Beru na vědomí, že smluvní vztah mezi mnou a ČP, jehož předmětem je využívání SIPO, poskytování služeb SIPO a ochrana osobních údajů, se řídí Obchodními podmínkami SIPO („OP“) a Ceníkem poštovních služeb a ostatních služeb poskytovaných Českou poštou, s.p. („Ceník“), které jsou dostupné na internetových stránkách www.ceskaposta.cz a na všech poštách. Podpisem tohoto Formuláře SIPO prohlašuji, že jsem se s OP a Ceníkem seznámil(a) a s jejich obsahem souhlasím. Zejména beru na vědomí, že smluvní vztah je ze strany klienta možno vypovědět, smluvní vztah však nezankne dříve, než dojde k odstranění všech Platebních položek SIPO za podmínek stanovených v OP.

Datum*	Podpis žadatele*